

Löytötavaroita

Erämaissa kulkija ottaa mukaansa tarpeellisia varusteita ja pyrkii pitämään niistä huolen. Silti jokainen meistä on retkillään jotakin kadottanut, jotkut jopa rikkansa. Suosituille poluille tippuneet tai kämpille unohtuneet tavarat katoavat nopeasti parempaan talteen tai palautuvat reittien lähtöpaikkoihin. Syrjemmällä toinen kulkija saattaa osua samalle jäljelle vasta vuosien päästä. Polkujen ulkopuolella kuvittelee helposti, että alue on lähes neitseellinen jota moni ei ole aikaisemmin tallannut. Kun jalkojen edestä sitten löytyy posliinilautanen, perholaatikko, kahvimassi tai kivääri, alkaa mielikuvitus rakennella teorioita siitä, mitä on tapahtunut, kenelle ja milloin.

Käsinmaalattua posliinia

Norjalaisten autiotuvissa on tiettyä tyylikkyyttä. Vuosia sitten Ruijan ylängön syrjäisimmässä kolkassa etsimme sateensuojaa ennestään tutulta tuvalta. Kämpän paikalla oli kuitenkin hiiltynyt, horsmaa kasvava raunio, joten märkä telttayö oli edessä. Aamulla vettä hakiessa joen rannalta löytyi posliinilautanen, johon oli käsin maalattu kaunis teksti: Akkanas Ödestue. Ehkä joku tiskatessaan oli unohtanut kämpän astioihin kuuluvan lautasen ja siten säästänyt sen tulen tuholta. Jo aikaisemmillä käynneillä olimme ihastelleet tuvan nimikoituja astioita. Nyt uniikki lautanen on saanut uuden kodin huomattavasti etelämpänä.

Perholaatikko

Samalla suunnalla jollekin kalamiehelle oli sattunut ihmeellinen vahinko; löytö joka sai mielikuvituksen liikkeelle. Pieni joki laski koskena järveen ja virran pyörteet työntyivät pitkälle tyyneen veteen. Paikka oli kuin tehty perhon heittoon. Ranta oli aivan tallaamaton, tuskin kukaan oli siinä vuosiin käynyt. Mättään päälle asetettuna, osittain jo sammaleen sisään painuneena, oli iso perholaatikko. Sen kymmenissä lokeroissa oli toista sataa monenkirjavaa, siivet vielä väriä sälyttäneinä, mutta koukut läpi ruosteessa. Laatikon päällä oli laatta, jossa nimikirjaimet H.L. Miten on mahdollista että kalastajan tärkeä ja arvokas varuste voi unohtua? Jos kuitenkin niin oli käynyt, luulisi, että perhot käy hakemassa kauempaakin, vaikka seuraavana vuonna. Oliko sairauskohtaus yllättänyt, vai oliko salakalastajalle tullut äkkilähtö tai kenties reissu oli tehty helikopterilla tai... Kenen sitten ovat nimikirjaimet HL? Heikki Laitinen, Hans Lidman tai moni muu. Siellä laatikko lienee vielä tänäkin päivänä, ehkä jo kokonaan sammaleen peitossa. Pitäisi ihan käydä katsomassa.

Vanha kahvimassi

Poromiehillä on tapana pitää päiväleiriä tunturiselänteelle pystytetyssä kodassa.

Kahvia keitellessä on näköalapaikalta hyvä seurata porojen liikkeitä ja sään kehittymistä.

Matkan jatkuessa paikalle jää vain nuotiokivet ja alustana olleita koivunrisuja, joskus ruoteet. Eräällä vaelluksella pysähdyimme ihailemaan maisemia vanhalle kotapaikalle.

Sattumalta katse osui kiven juuressa olevaan myttyyn, joka paljastui vanhaksi, kovettuneeksi kahvimassiksi. Nahka ja ompeleiden tiivisteinä oleva punainen verka olivat vielä ehjiä, mutta sulkijanyörit jo hapertuneet. Työnsin löydön rinkkaan myöhempää arviointia varten. Kotona liotin ja pesin pussukan nahkasaippualla ja niin se puhdistui ja pehmeni.

Vielä piti paikata pieni reikä, laittaa uudet nyörit, ja sitten paketillinen kahvia sisään.

Nyt muutaman vuoden ahkerassa käytössä nahka on imenyt kahvista aromia, ja aina repusta kaivettaessa sen tuoksusta tulee mieleen se mainio reissu.

Ruostunut kivääri

Lemmenjoen takamailla 70-luvulla kulkiessa satuin oikein pirulliseen maastoon.

Taloudellisen kartan 1:100000 lehti ilman korkeuskäyriä ei reitinvalinnassa paljoa painanut.

Oli kivikkoa ja pajukkoa, väleissä vettä ja huojuvia ryssänpäämättäitä. Ajattelin, ettei tästä kukaan ainakaan vapaaehtoisesti menisi. Yllätys oli melkoinen, kun kivien välissä törrötti kiväärin ruostunut piippu. Jalopuinen tukki oli vielä hahmollaan, mutta metalliosat umpiruosteessa. Reissu oli loppupuolella ja rinka keventynyt, joten kivääri olalle ja mars matkaan. Tuskin kukaan olisi salametsästyksestä syyttänyt nähtyään aseensa kunnan. Kalmakaltion rajavartioasemalle retki päättyi ja aseman päällikölle luovutin aseensa. Miten kivääri oli louhikkoon joutunut? Oliko se jopa sota-ajan peruja? Tutkimisen ja pohtimisen jälkeen päätelimme, että ase oli pudonnut jonkun poromiehen kelkasta ja lumituisku oli sen nopeasti peittänyt.

Löytötavarat, vanhat tuvat ja rauniot, peurakuopat, sodan jäljet jne. ovat merkkejä aikaisemmista kulkijoista, elinkeinoista ja tapahtumista. Niistä retkeen tulee syvyyttä ja perspektiiviä, joille ympäröivä luonto ja maisemat luovat hienot puitteet.

KooJii